

Salvați Copiii România susține protestul asociațiilor de elevi față de încălcarea dreptului la transport gratuit la școală și avertizează Guvernul României că dreptul egal la educație este încălcat

București, 8 ianuarie 2024: Organizația Salvați Copiii se alătură protestului Asociației Elevilor din Constanța, Asociației Vâlceană a Elevilor și Asociației Elevilor din București și Ilfov cu privire la o problemă critică nerezolvată de-a lungul anilor, ce afectează dreptul egal la educație al elevilor din România, în condițiile unui abandon școlar crescut, pe fondul acutizării sărăciei în rândul copiilor vulnerabili socio-economic. Este vorba despre incapacitatea Ministerului Educației și a consiliilor județene de a asigura transportul gratuit pentru toți elevii în mod echitabil.

De ani de zile, elevii și asociațiile lor se luptă pentru a obține respectarea acestui drept fundamental. În pofida solicitărilor repetate, începând cu anul 2015, și a avertismentelor Asociației Elevilor din Constanța susținute de Salvați Copiii, legislația și măsurile adoptate de autorități nu au reușit să soluționeze această problemă.

Mai mult, Hotărârea Guvernului nr. 810/2023, care ar fi trebuit să clarifice și să reglementeze situația neclară din noua Lege a Învățământului Preuniversitar (Legea 198/2023), este contrară legislației europene (Regulamentului CE nr. 1.370/2007 al Parlamentului European și al Consiliului) și nu a fost dezbătută corespunzător cu asociațiile de elevi sau alți reprezentanți ai societății civile.

De asemenea, lipsa de implicare și viziune a consiliilor județene, care nu au încheiat contracte de delegare a gestiunii pentru asigurarea transportului public județean, demonstrează o neglijență sistemică gravă în respectarea dreptului elevilor la transport județean și interjudețean gratuit. Fără aceste contracte, nu se poate asigura gratuitatea transportului prin compensarea operatorilor de transport, conform legislației privind ajutorul de stat. Acest aspect reflectă nevoia de reglementări clare și coerente care să asigure că toți operatorii de transport sunt compensați echitabil pentru serviciile oferite.¹

În plus, suma forfetară stabilită pentru elevii care nu beneficiază de servicii de transport public este adesea insuficientă pentru a acoperi costurile reale ale transportului. Aceasta înseamnă că elevii și familiile lor sunt lăsați să suporte costuri suplimentare de deplasare a copiilor către școală, care se adaugă la costurile ascunse ale educației pe care părinții trebuie să le suporte, conform analizelor Salvați Copiii.²

Prin această scrisoare, Salvați Copiii își exprimă solidaritatea cu cererile legitime ale reprezentanților elevilor

¹ Alexandru Bajdechi, Din nou despre transportul elevilor – probleme și soluții. Ministerul Educației întotdeauna greșește. <https://rb.gy/t0tr9f>

² Salvați Copiii, Costurile educației în contextul pandemiei COVID 19 (2021) <https://rb.gy/3qz5ta>; Costurile educației gratuite (2018) <https://rb.gy/zd5tgs>

din România. Solicităm Ministerului Educației și consiliilor județene să preia soluțiile identificate de acești elevi și comunicate public de aproape un deceniu pentru modificarea și îmbunătățirea cadrului legal existent. Având în vedere perpetuarea lipsei de soluții juridice, credem că, în acest moment, se impune luarea în considerare, cu seriozitate, de către Guvernul României, a propunerilor elevilor pentru reconfigurarea juridică a transportului gratuit pentru elevi.

Copiii români sunt cei mai afectați de riscul de sărăcie și excluziune socială și de deprivarea materială severă

În 2021, peste 1,5 milioane de copii din România (41,5% din numărul total al copiilor) creșteau în risc de sărăcie sau excluziune socială, a cărei intensitate s-a mărit comparativ cu anii anteriori. Riscul de sărăcie sau de excluziune socială în rândul copiilor este mult mai mare în zonele rurale decât în mediul urban: în 2021, rata a fost de 16,1% în orașele mari, 30,7% în urbanul mic și suburbii și 50,1% în zonele rurale.

De reținut că deprivarea materială și socială severă afectează în primul rând copii. În 2022, aproape una din 6 familii din România nu și-a putut permite să își încălzească locuința în mod corespunzător (15,2%) și aproape una din patru nu și-a putut permite o masă hrănitore (22,1%), cu situația cea mai dramatică în cazul familiilor cu trei sau mai mulți copii (peste 25%).³

Dreptul egal la educație

Abandonul școlar rămâne o problemă persistentă: în anul școlar 2019/2020, numărul elevilor afectați de acest fenomen a fost de 35.259, dintre care 20.878 la ciclul primar și gimnazial și 14.381 la nivelul liceal.

Rămâne îngrijorător fenomenul neparticipării școlare, înregistrându-se 286.150 de copii cu vârste între 7 și 17 ani care nu se aflau în sistemul educațional la 1 ianuarie 2021, dintr-un total de aproximativ 2.500.000 de copii de vârstă școlară.

De asemenea, problema abandonului școlar timpuriu persistă. În anul 2021, rata tinerilor cu vârste între 18 și 24 de ani care nu au finalizat învățământul secundar superior și nu urmează niciun program educațional sau de formare a înregistrat o ușoară îmbunătățire, ajungând din nou la nivelul din 2019, de 15,3%. Cu toate acestea, această rată rămâne semnificativ mai mare decât media Uniunii Europene, care este de 9,7%.

³ O masă cu carne, pui, pește (sau echivalent vegetarian) la fiecare două zile. Vezi Eurostat, 2022 (https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ilc_mdes03/default/table?lang=en)

În special, rata abandonului școlar timpuriu este extrem de ridicată în rândul elevilor romi. Doar 22% dintre tinerii romi cu vârste între 18 și 24 de ani au finalizat învățământul secundar superior, în comparație cu 83,3% din totalul populației generale.⁴

Persoană de contact: George Roman, Director Advocacy, tel. 0722 605 904, email – george.roman@salvaticopiii.ro.

Despre Organizația Salvați Copiii:

De 33 de ani, Salvați Copiii România construiește programe sociale, politici publice și practici solide în beneficiul copilului din România. Expertiza și complexitatea proiectelor la nivel național fac din organizație o instituție socială esențială, al cărei rol este medierea între societate și autoritatea publică, în beneficiul copilului. În cele peste trei decenii de activitate, Salvați Copiii a intervenit activ în societate, identificând soluții concrete pentru protejarea și sprijinirea copiilor vulnerabili, și a militat, în același timp, pentru o colaborare viabilă cu autoritățile decidente, pentru asigurarea interesului superior al copilului. Salvați Copiii și-a asumat rolul de supraveghere vigilentă a autorităților publice, în așa fel încât acestea să implementeze politici publice de durată care să corecteze cauzele care duc la vulnerabilizarea copiilor. Totodată, organizația a reușit să creeze rețele active de solidaritate, prin încurajarea responsabilității sociale a companiilor și a societății, în sens larg. În calitate de membru al Save the Children, cea mai mare organizație independentă din lume care promovează drepturile copilului și care cuprinde 30 de membri și desfășoară programe în peste 120 de țări, VIZIUNEA noastră este o lume care respectă, pentru fiecare copil, dreptul său la supraviețuire, educație, protecție și participare, asumându-ne MISIUNEA de a obține progrese importante privind modul în care copiii sunt tratați și producerea schimbărilor imediate și de durată în viața acestora. Peste 3.369.000 de copii au fost implicați în programele și campaniile Organizației Salvați Copiii.

⁴ Conform datelor furnizate de Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene, 2022.